

Asist. dr. Laurynas Peluritis (VU)

Ankstyvoji Arvydo Šliogerio filosofija ir sovietinis marksizmas: švelni konfrontacija ir užslėptos įtakos?

Pranešimo santrauka:

Pranešime nagrinėjamas Arvydo Šliogerio sovietinio laikotarpio filosofijos santykis su marksizmu ir sovietine marksizmo teorija. Sovietmečiu publikuotuose tekstuose filosofas, viena vertus, laikosi tokių formalių ideologinių konvencijų kaip selektyvus marksizmo autoritetų citavimas, kita vertus, aiškiai artikuliuoja kitokią nei sovietinio marksizmo filosofijos sampratą. Centrinė XX a. devintojo dešimtmečio Šliogerio filosofijos tematika – egzistencijos, egzistencinio mąstymo, žmogaus santykio su daiktu analizė. Šliogeris to periodo tekstuose radikaliai atskiria filosofiją ir mokslą – filosofiją jis supranta kaip nesuinteresuotą teorinę žiūrą ir priešpriešina ją į pragmatiką orientuotam gamtamoksliniam bei techniniam mąstymui. Tai ypač kontrastuoja su to meto įtakingų vietinių sovietinių marksistų (kaip Eugenijus Meškauskas) idėjomis apie filosofiją kaip mokslo metodologiją. Šliogeriu gi filosofija nėra mokslo ar ideologijos tarnaitė arba prievaizdas, o visiškai savarankiška veikla. Visgi galima matyti ir tam tikrų sąsajų su kai kuriais platesnės marksistinės filosofijos tradicijos aspektais, ypač žvelgiant į susvetimėjimo (*Entfremdung*) sąvoką ir „sugrįžimo prie daiktų“ idėją. Sunkiai įmanoma atsakyti ir į klausimą kiek marksistinė filosofija ir sovietinio marksizmo ideologija turėjo poveikio Šliogerio skepsiui religijos ir religijos filosofijos atžvilgiu. Taigi, siūloma apsvarstyti ar Šliogerio santykis su marksistine filosofija nėra tik deklaratyvus jos pripažinimas arba subtili subversija.